

МОНГОЛ УЛСЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН АРГА ЗҮЙН АСУУДАЛ

САЛБАРЫН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГА
Д.ЭРДЭНЭБАЯР

2018.09.27

АГУУЛГА:

1

ЭДИЙН ЗАСГИЙН БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН
ОНОЛ, АРГА ЗҮЙ

2

МОНГОЛ УЛСЫН БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ, НӨХЦӨЛ
БАЙДЛЫН ШИНЖИЛГЭЭ, СУРГАМЖ

3

МОНГОЛ УЛСЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН
ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН АРГА ЗҮЙН АСУУДАЛ

1

ЭДИЙН ЗАСГИЙН БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН
ОНОЛ, АРГА ЗҮЙ

2012 онд Рио Де Жанейро хотод болсон НҮБ-ын чуулганы үеэр анхлан санаачилсан

2015 оны 9-р сард НҮБ-ын Ерөнхий Ассемблейн чуулганаар баталсан

2016 оны 2-р сард УИХ-ын 19 дүгээр тогтоолоор ТХҮБ-ыг баталсан

Засгийн газрын 2016 оны 249 дүгээр тогтоолоор ТХҮБ-ын журам батлагдсан

Богино болон дунд хугацааны бодлогыг ТХҮБ-тай уялдуулсан

17
зорилго

169
зорилт

241
шалгуур
үзүүлэлт

4
бүлэг

44
зорилт

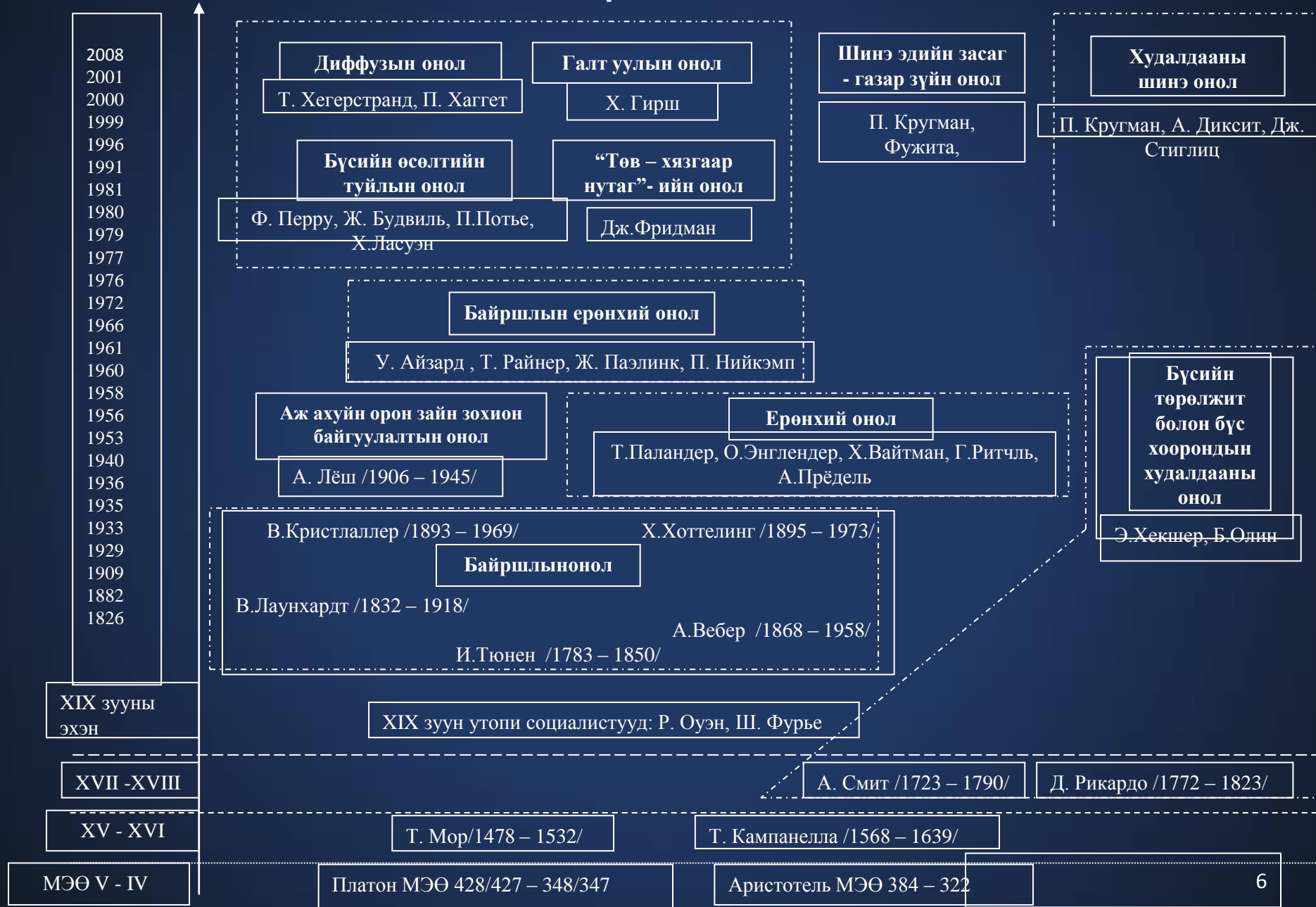
20
шалгуур
үзүүлэлт

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛГУУДАД ХҮРЭХ АРГА

сэдэв	ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ЗОРИЛГО													
	1	2	3	5	6	7	8	9	11	12	13	14	15	
Хаяг														
Захиргааны нэгж														
Кадастрын нэгж талбар														
Газарзүйн нэршил														
Гидрографик														
Тээврийн сүлжээ(авто зам, төмөр зам, усан зам, агаарын зам, кабел)														
Хамгаалагдсан сайт														
Өндөр														
Газрын гадаргуу														
Орто-зураг														
Геологи														
Барилга														
Газар ашиглалт(одоо байгаа , төлөвлөж буй)														
Хөрс														
Хүний эрүүл мэнд														
Засгийн газрын үйлчилгээ, нийтийн аж ахуй														
Байгаль орчны хяналтын байгууламж														
Үйлдвэрлэлийн байгууламж														
Хөдөө аж ахуйн байгууламж														
Хүн амын хуваарилалт / Статистикийн нэгж														
Бүсийн менежмент - Регуляторууд														
Байгалийн эрсдэлийн бүс														
Далайн бүс														
Далай тэнгисийн онцлог														
Агаар мандлын нөхцөл - цаг уурын онцлог														
Био географийн бүс														
Амьдрах орчин-био топ														
Зүйлийн тархалт														
Эрчим хүчний нөөц														
Ашигт малтмал														

Эх үүсвэр: НҮБ-ын Дэлхийн орон зайн менежментийн зөвлөхүүдийн хороо

БҮСИЙН БУЮУ ОРОН ЗАЙН ЭДИЙН ЗАСГИЙН ОНОЛЫН ХӨГЖЛИЙН ЦАГ ХУГАЦААНЫ ХЭЛХЭЭ

2

МОНГОЛ УЛСЫН БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ, НӨХЦӨЛ
БАЙДЛЫН ШИНЖИЛГЭЭ, СУРГАМЖ

Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн хуваарилалтын түүхэн хандлага, зохион байгуулалтын хэлбэрүүд

1760-1911

Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн хуваарилалтын түүхэн хандлага, зохион байгуулалтын хэлбэрүүд

1930

Монгол Улсын нутаг дэвсгэрийн хуваарилалтын түүхэн хандлага, зохион байгуулалтын хэлбэрүүд

1934

П.А.АЛАМПИЕВ, Ч.СЭРЭЭТЭР НАРЫН БОЛОВСРУУЛСАН ЭДИЙН ЗАСГИЙН МУЖЛАЛЫН СХЕМ

1961

“ЭДИЙН ЗАСГИЙН МУЖ” Б.ГУНГААДАШ

1962

И.Х.ОВДИЕНКОГИЙН БОЛОВСРУУЛСАН ЭДИЙН ЗАСГИЙН МУЖЛАЛЫН СХЕМ

1964

“ЭДИЙН ЗАСГИЙН МУЖ”

Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал

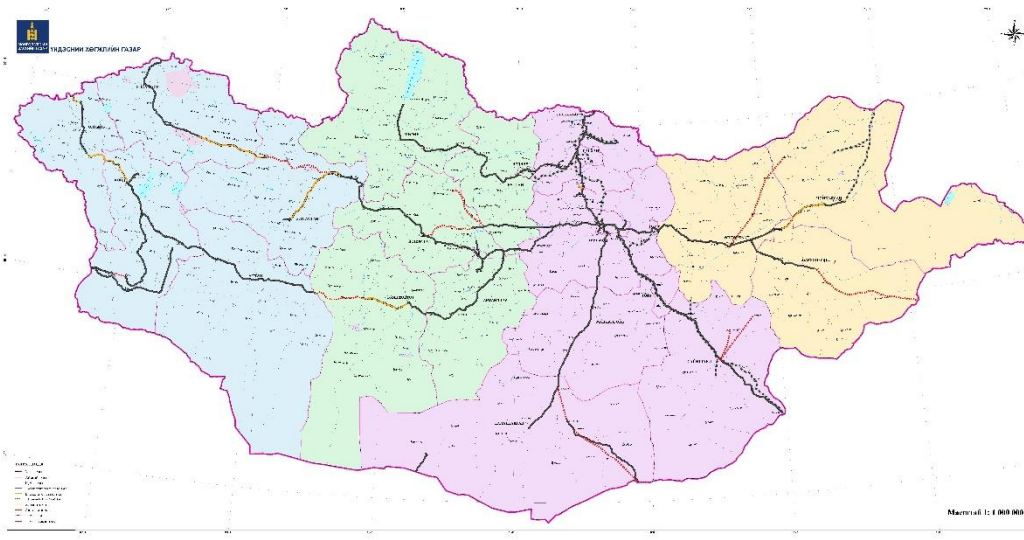
2001

МОНГОЛ УЛСЫН БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮНДЭСЛЭЛ

- “Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн тухай” хуулийн 13.5 дахь заалт
- Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний 2.79.4 дэх заалт
- УИХ-ын Эдийн засгийн байнгын хорооны Чиглэл өгөх тухай 2017 оны 15 дугаар тогтоол

ХЭРЭГЖҮҮЛЖ БУЙ АРГА ХЭМЖЭЭ

- “Бүсчилсэн хөгжлийн бодлого” боловсруулах, бэлтгэл ажлыг хангах Ажлын хэсэг байгуулагдсан.
- Бүсчилсэн хөгжлийн орон нутгийн хэлэлцүүлгийг Баруун бүсийн 5 аймаг, Хангайн бүсийн Хөвсгөл, Орхон, Булган, Баянхонгор аймаг, Төвийн бүсийн Сэлэнгэ, Төв аймагт зохион байгуулаад байна.
- Бүсчилсэн хөгжлийн бодлого боловсруулах ажлын хүрээнд Шинжлэх Ухааны Академи, БХБЯ-ны ГЗБГЗЗГ, олон улсын GIZ, JICA, KOICA, TICA, ӨМӨЗО-ны Үндэсний Хөгжил Шинэчлэлийн Хороотой хамтран ажиллах Санамж бичиг байгуулсан.
- Монгол Улсын байгалийн нөхцөл нөөцийн, хөдөө аж ахуйн болон уул уурхайн бүтээгдэхүүний түүхий эдийн нөөцийн зураглалыг ArcGIS программ дээр боловсруулсан.

АЧ ХОЛБОГДОЛ

- Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалыг шинэчлэнэ.
- “Бүсчилсэн хөгжлийн бодлого”-ыг боловсруулна.
- Бүсүүдийн хөтөлбөрийг хөгжлийн шинэчлэн боловсруулна.

Бүсчилсэн хөгжлийн бодлогын хүрээнд:

- Салбаруудын хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй 200-аад бодлогын баримт бичгийг уялдуулж төсөл, хөтөлбөрүүдийн байршлыг нягтлан “Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн мэдээллийн нэгдсэн сан”-нд оруулж хэрэгжилтийг удирдана.

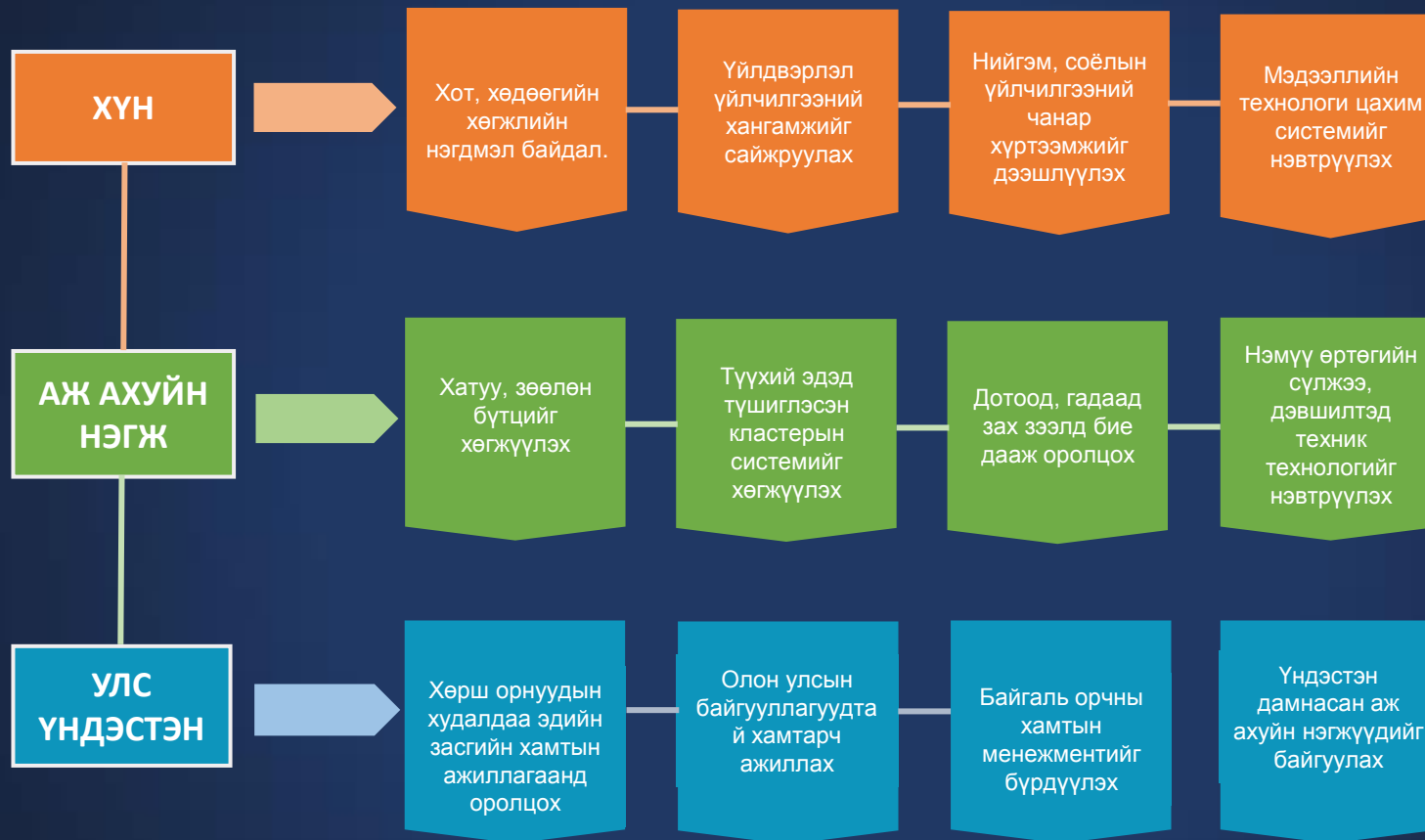
3

МОНГОЛ УЛСЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН
ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН АРГА ЗҮЙН АСУУДАЛ

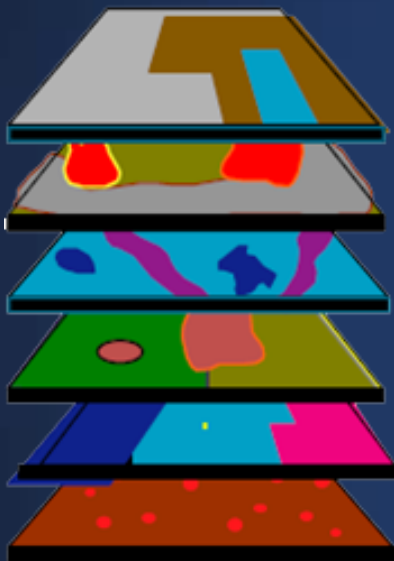
МОНГОЛ УЛСЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН ЗАГВАР

/САНАЛ БОЛГОЖ БҮЙ ЗАГВАР/

- ХҮН АМЫН ШИЛЖИЛТ ХӨДӨЛГӨӨН СААРНА.
- АЖ АХУЙН НЭГЖ ЗАХ ЗЭЭЛД ЧӨЛӨӨЛТЭЙ ОРОЛЦОНО.
- НЭМҮҮ ӨРТГИЙН СҮЛЖЭЭ БИЙ БОЛНО.
- ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН ӨСӨЛТ ТЭНЦЭЛ ХАНГАГДАНА.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЭДИЙН ЗАСГИЙН
БҮСЧИЛСЭН
ХӨГЖЛИЙН
ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН
ЗАГВАР**
/НЭГДСЭН ТӨЛӨВЛӨЛТ/

НИЙГЭМ

1. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын бодлогын загвар
2. Эрүүл мэндийн хөгжил, байршлын төлөвлөлтийн загвар
3. Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын хөгжил байршлын төлөвлөлтийн загвар
4. Хууль, эрх зүйн орчны загвар
5. Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн хөгжлийн загвар

ЭДИЙН ЗАСАГ

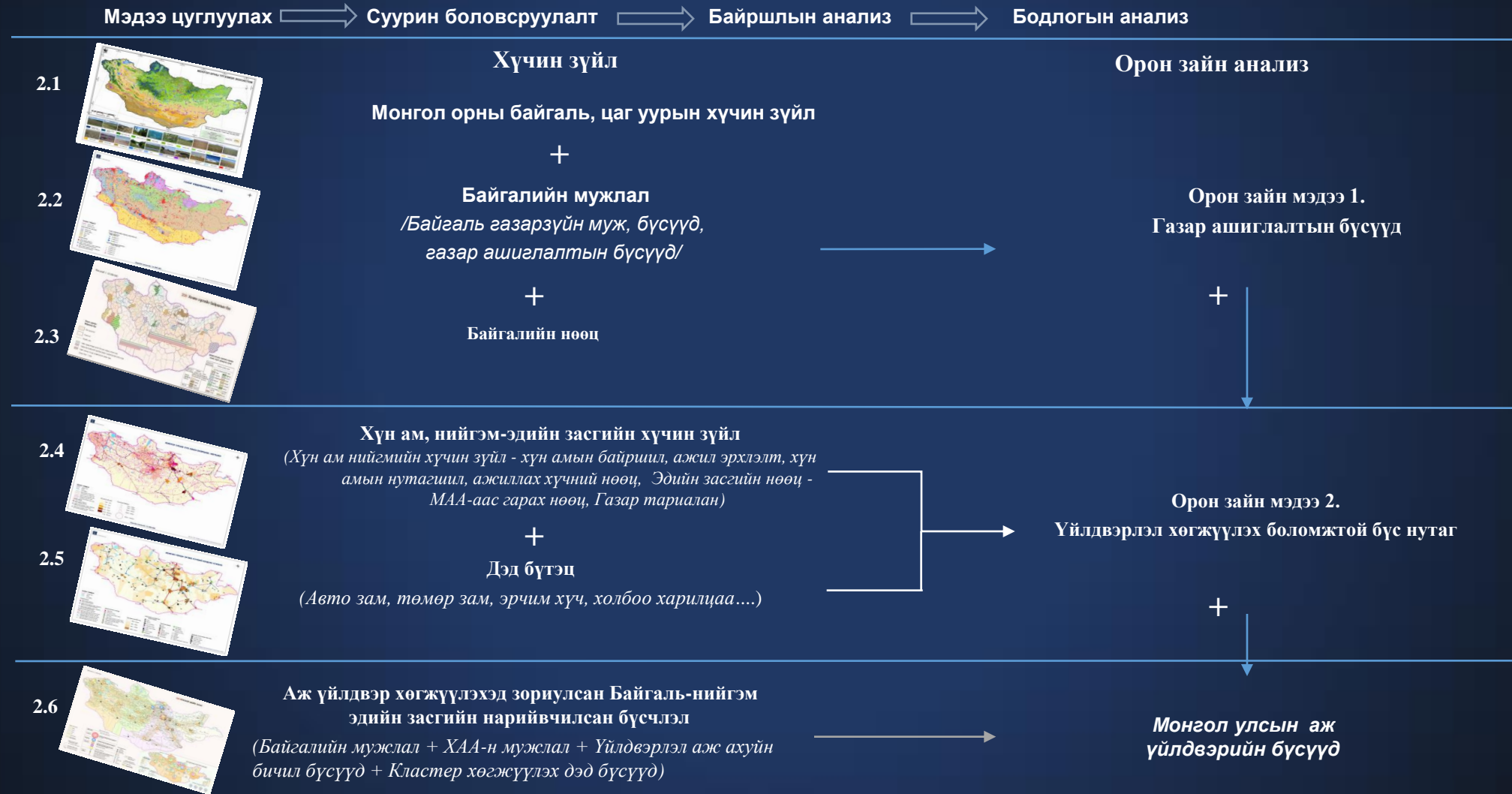
1. Эдийн засгийн загвар, онол аргагүй, орон зайн төлөвлөлтийн загвар
2. Гадаад харилцаа, худалдаа, эдийн засгийн интеграцийн загвар
3. Үйлдвэржилтийн хөгжил, байршлын нэгдсэн төлөвлөлтийн загвар
4. Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн хөгжил, байршлын төлөвлөлтийн загвар
5. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн хөгжил, байршлын төлөвлөлтийн загвар
6. Зам тээвэр, логистикийн хөгжил, байршлын төлөвлөлтийн загвар
7. Эрчим хүчний хөгжил, байршлын төлөвлөлтийн загвар

БАЙГАЛЬ ОРЧИН

1. Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн түүхэн замнал, өнөөгийн нөхцөл байдлын шинжилгээ
2. Байгалийн газарзүй, гео экологийн орчны загвар
3. Хот байгуулалт, газар зохион байгуулалтын загвар
4. Орон нутгийн хөгжлийн бодлогын загвар
5. Аялал жуулчлалын хөгжил, байршлын төлөвлөлтийн загвар

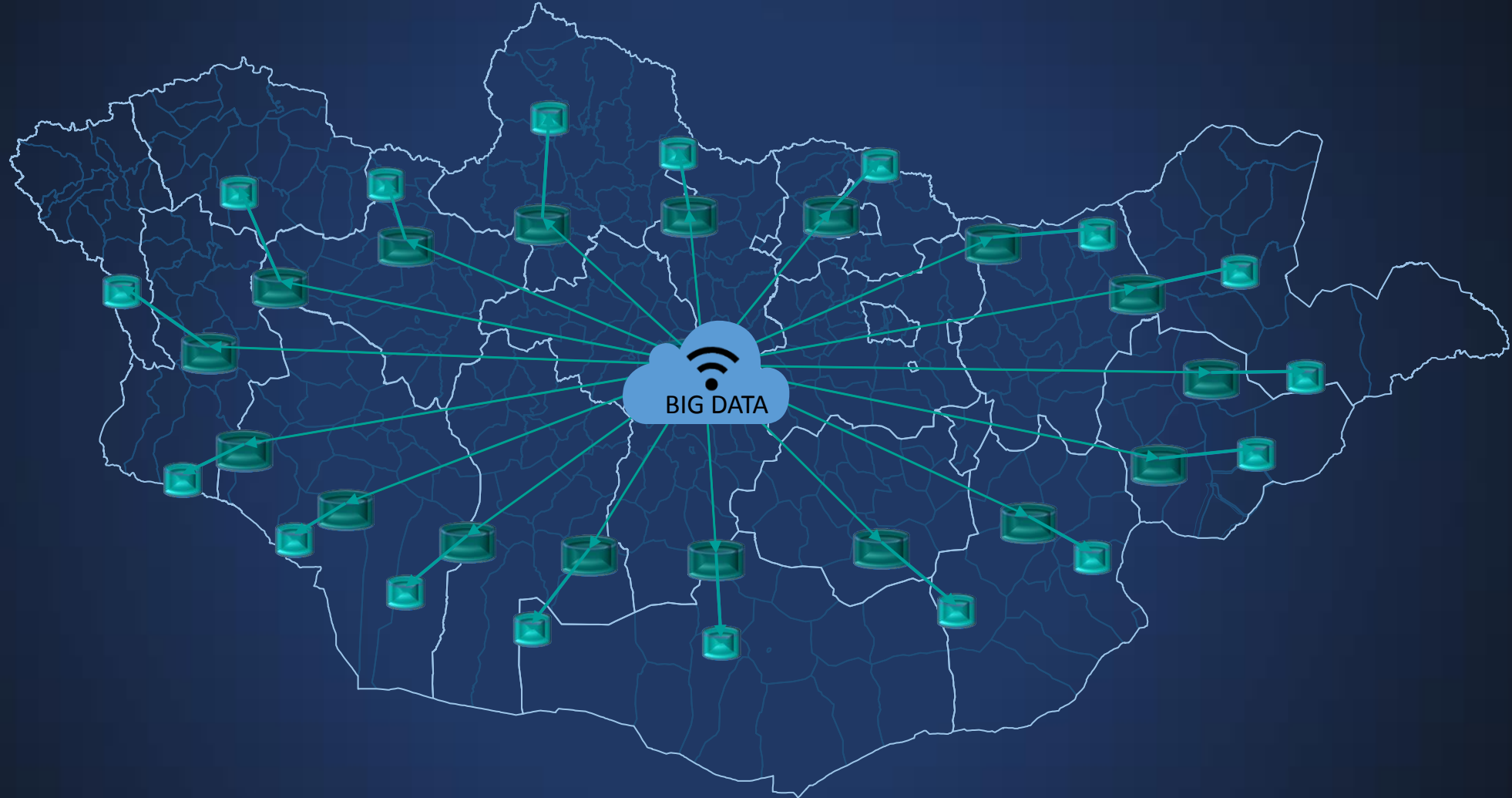
МОНГОЛ УЛСЫН ҮЙЛДВЭРЖИЛТИЙН ОРОН ЗАЙН ТӨЛӨВЛӨЛТИЙН СХЕМ

МОНГОЛ УЛСЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН ЦАХИМ ТӨЛӨВЛӨЛТ, ТҮҮНИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ПЛАТФОРМ

МОНГОЛ УЛСЫН ЭДИЙН ЗАСГИЙН БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН ЦАХИМ ТӨЛӨВЛӨЛТ, ТҮҮНИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ПЛАТФОРМ

БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН ЦАХИМ ТӨЛӨВЛӨЛТ, ТҮҮНИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ПЛАТФОРМ

2018 – 2020 он

ЯДУУРЛЫГ БУУРУУЛАХ САЛБАР ДУНДЫН АРГА ХЭМЖЭЭГ 21 АЙМАГ, 9 ДҮҮРЭГТ ХЭРЭГЖҮҮЛНЭ

Бодлогын баримт бичиг /162 хүчин төгөлдөр 2017 оны байдлаар/

- Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны 11

- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны 18

- Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны 6

- Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны 13

- Барилга, хот байгуулалтын яамны 10

- Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны 20

- Гадаад харилцааны яамны 5

- Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яамны 21

- Сангийн яамны 11

- Эрчим хүчний яамны 5

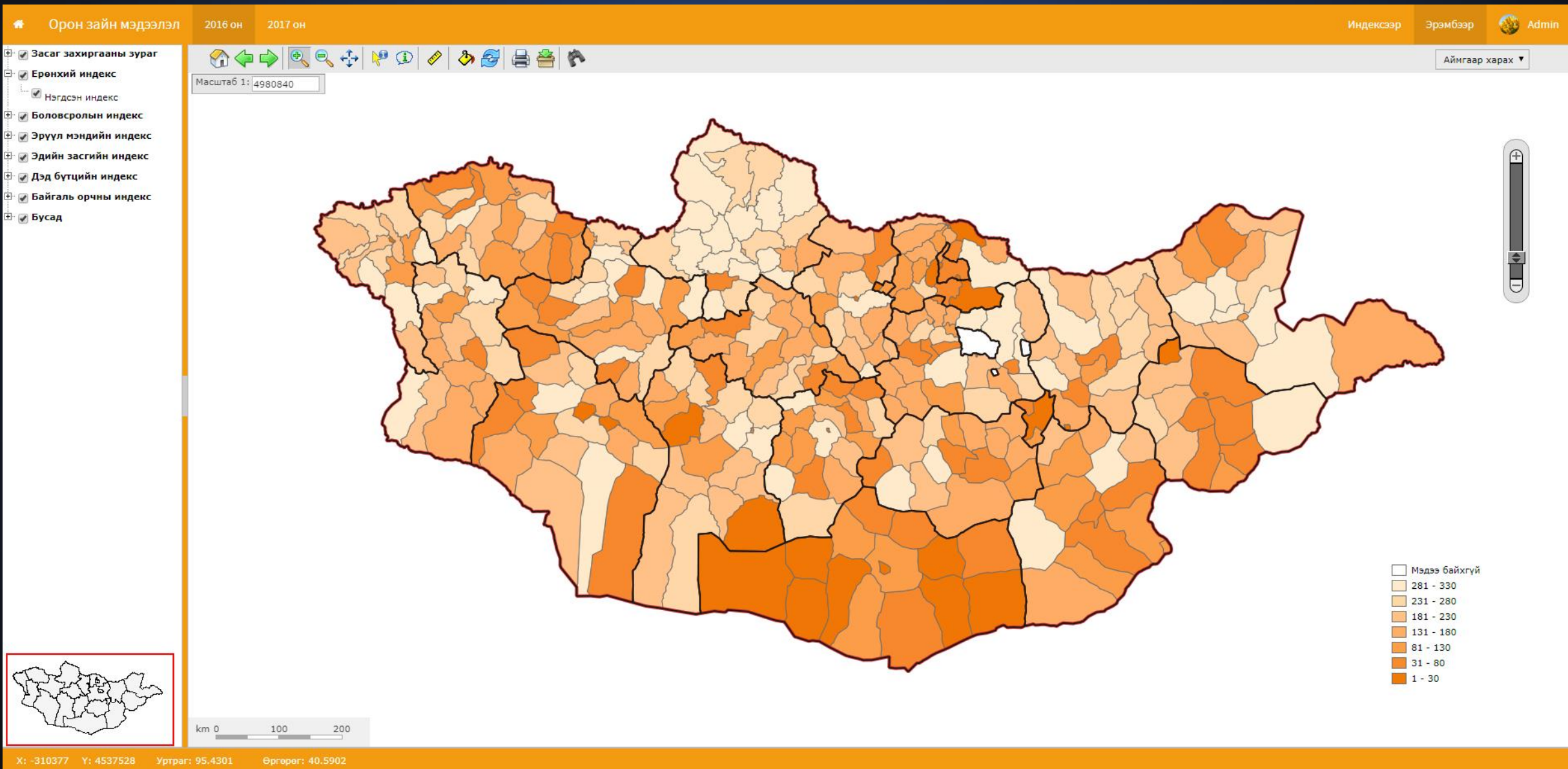
- Батлан хамгаалах яамны 2

- Эрүүл мэндийн яамны 12

- Зам, тээврийн хөгжлийн яамны 8

- Харилцаа холбооны 20

ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ /330 сумдаар/

АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ПЛАТФОРМ /ОРОН ЗАЙН БАЙРШЛААР/

← → ↻ Not secure | industry4.nda.gov.mn

Apps Suggested Sites Мөнхнасан

ОРОН ЗАЙН МЭДЭЭЛЭЛ

ҮНДЭСНИЙ ХӨГЖЛИЙН ГАЗРЫН ЦАХИМ МЭДЭЭЛЛИЙН САН

Нэвтрэх нэр

Нууц үг

Нэвтрэх

Үйлдвэрлэл эрхлэгчийг шинээр бүртгэх

Гарын авлага

Бүртгүүлсэн үйлдвэрүүд

МОНГОЛ УЛСЫН ДЭД БҮТЦИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛ

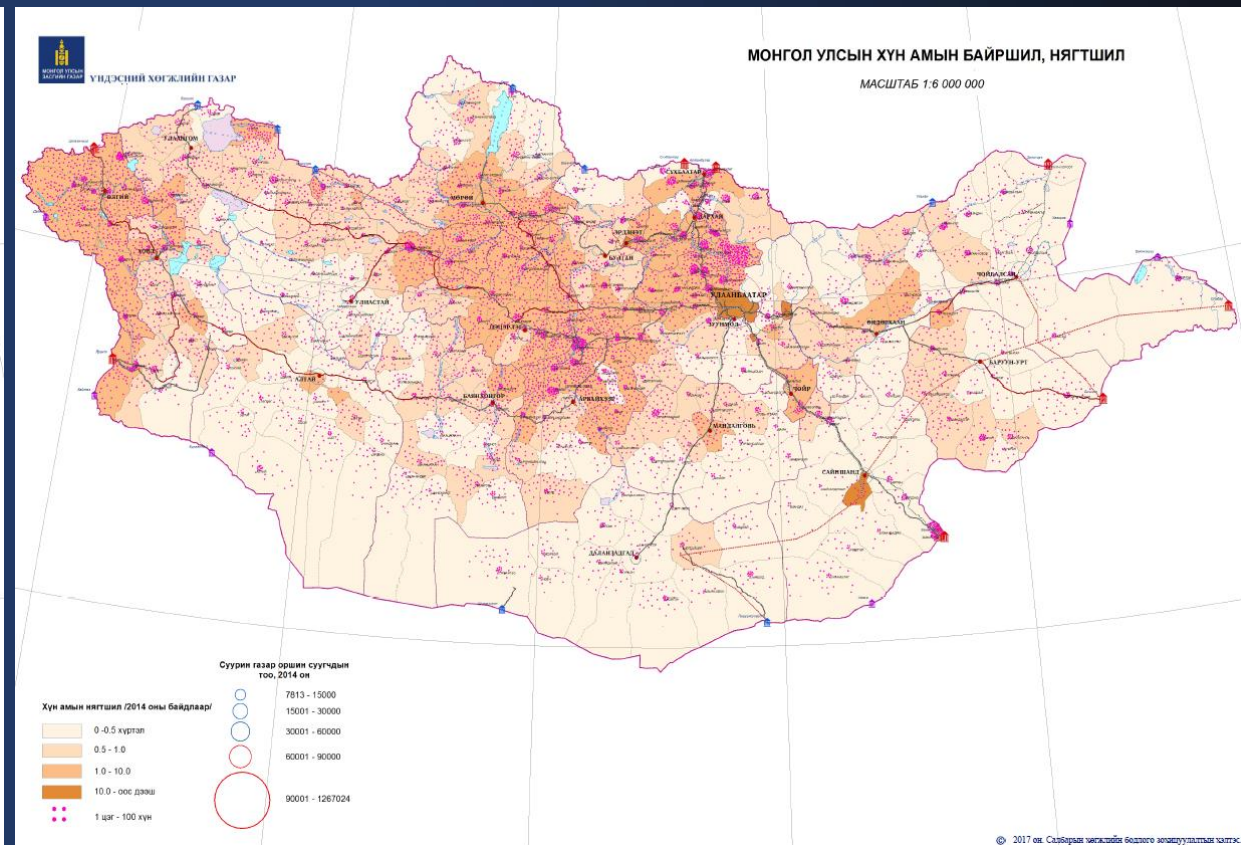
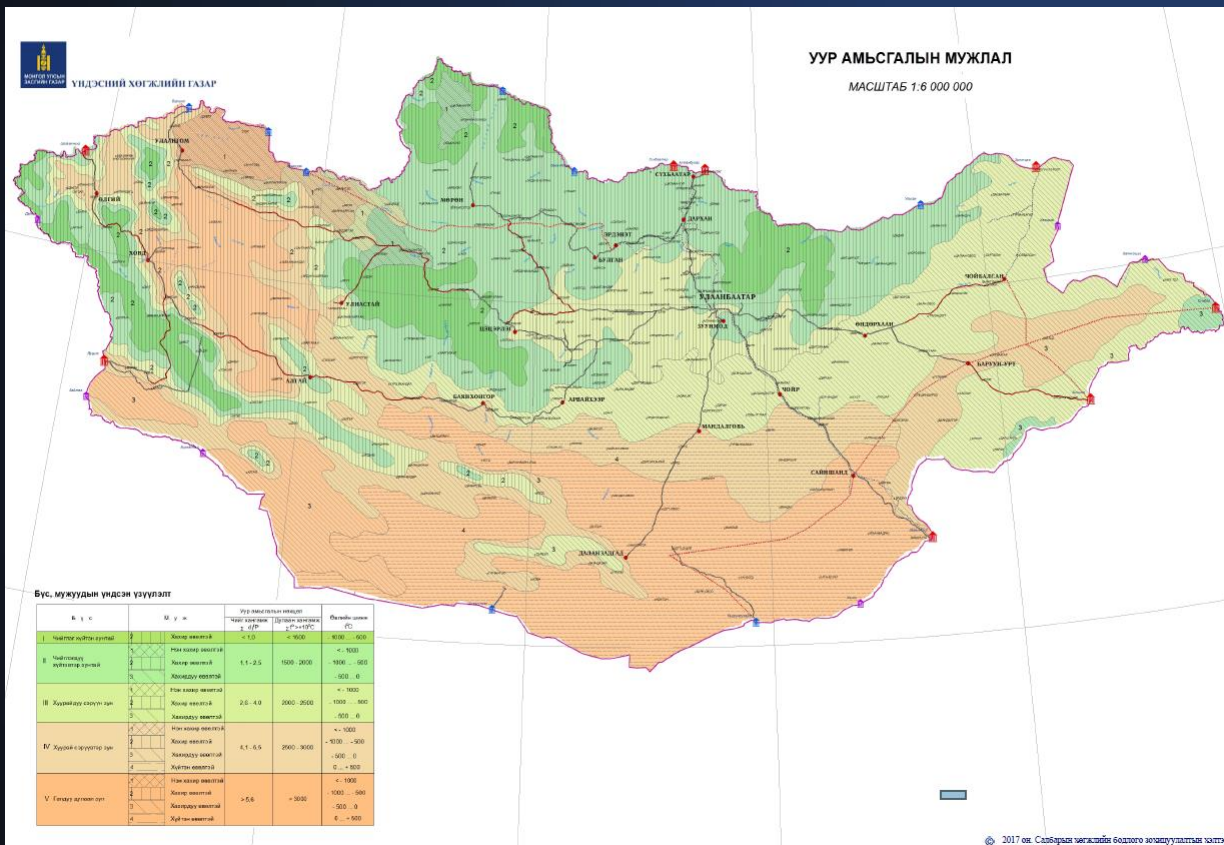

ҮНДЭСНИЙ ХӨГЖЛИЙН ГАЗРЫН ЦАХИМ МЭДЭЭЛЛИЙН САНД НИЙТ БҮРТГЭГДСЭН ҮЙЛДВЭРИЙН ТОО

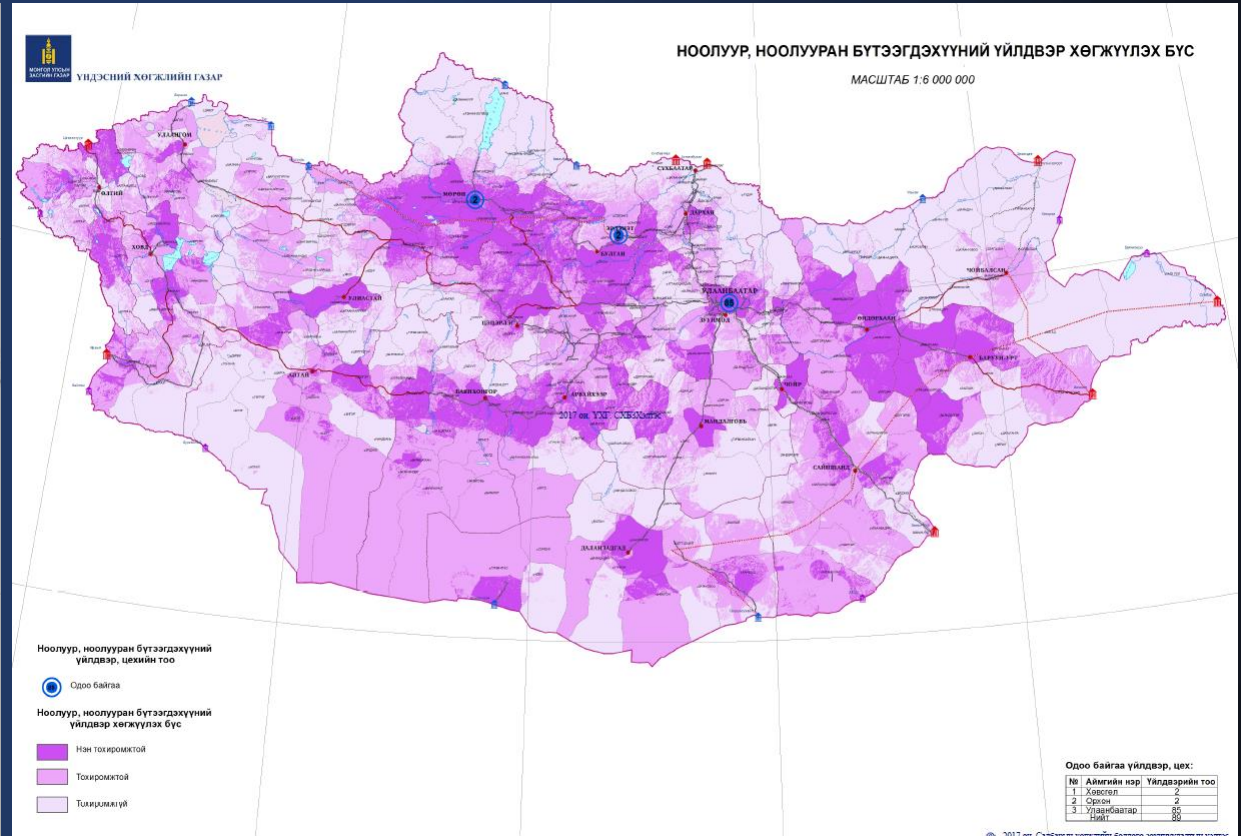
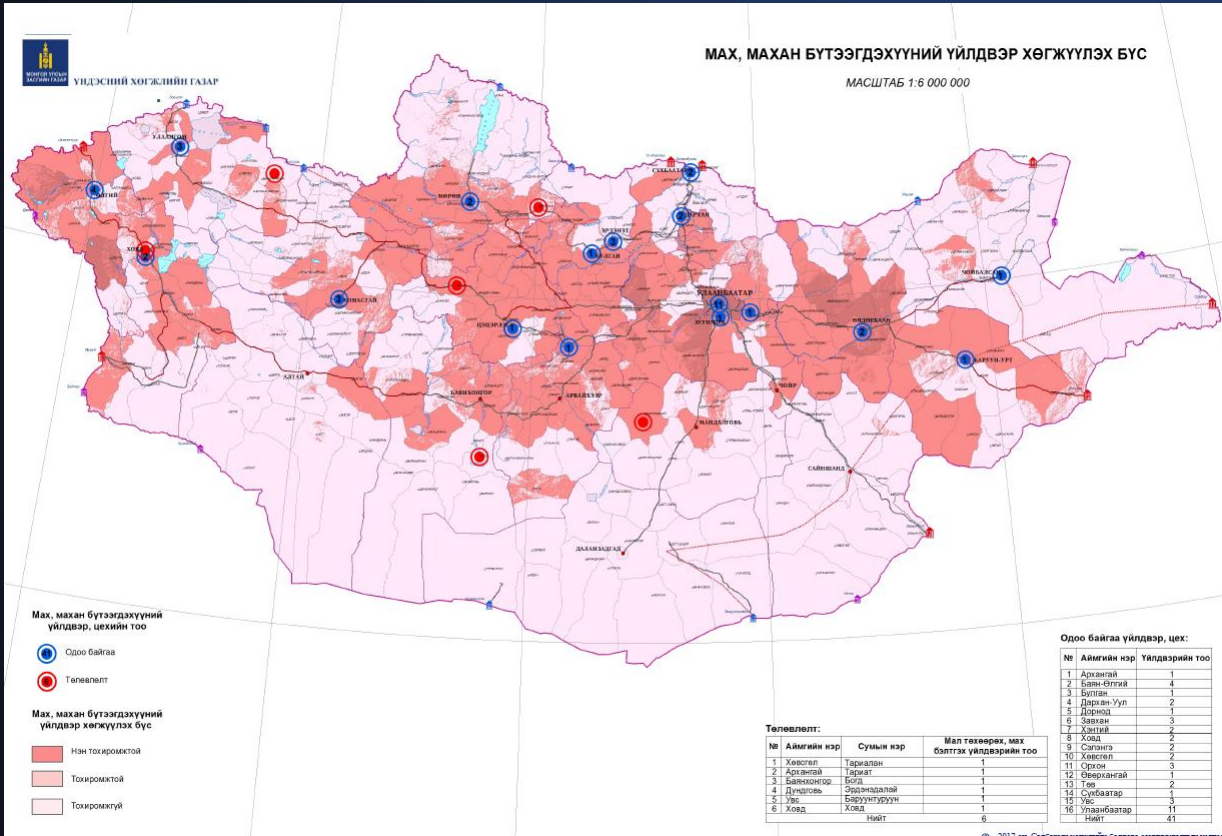
НИЙТ		Улаанбаатар хот							
3641		2156							
Архангай аймаг	54	Баян-Өлгий аймаг	52	Баянхонгор аймаг	79	Булган аймаг	53	Говь-Алтай аймаг	47
Говьсүмбэр аймаг	42	Дархан-Уул аймаг	180	Дорноговь аймаг	27	Дорнод аймаг	58	Дундговь аймаг	34
Завхан аймаг	70	Орхон аймаг	159	Өвөрхангай аймаг	31	Өмнөговь аймаг	84	Сүхбаатар аймаг	30
Сэлэнгэ аймаг	146	Төв аймаг	40	Увс аймаг	88	Ховд аймаг	65	Хөвсгөл аймаг	85
		Хэнтий аймаг	61						

МОНГОЛ УЛСЫН: -УУР АМЬСГАЛЫН МУЖЛАЛ -ХҮН АМЫН НУТАГШИЛ

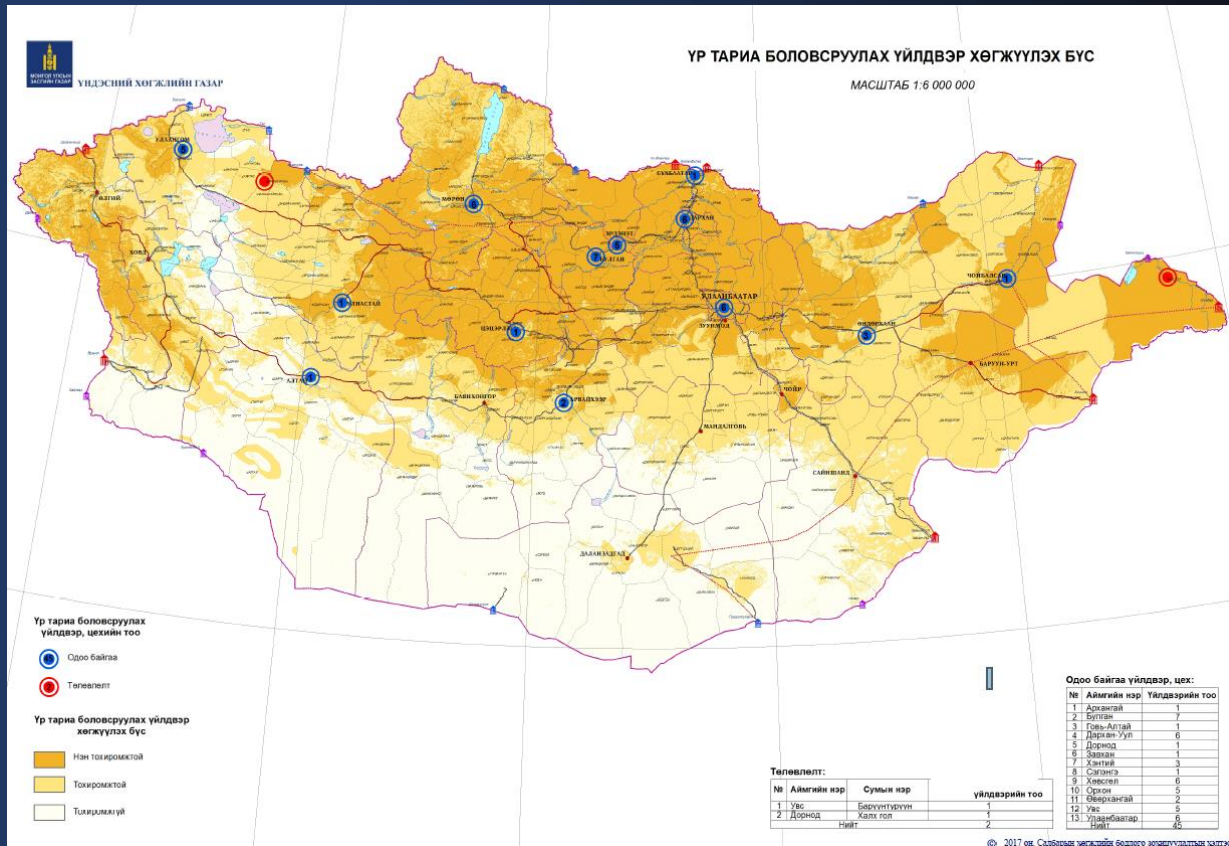
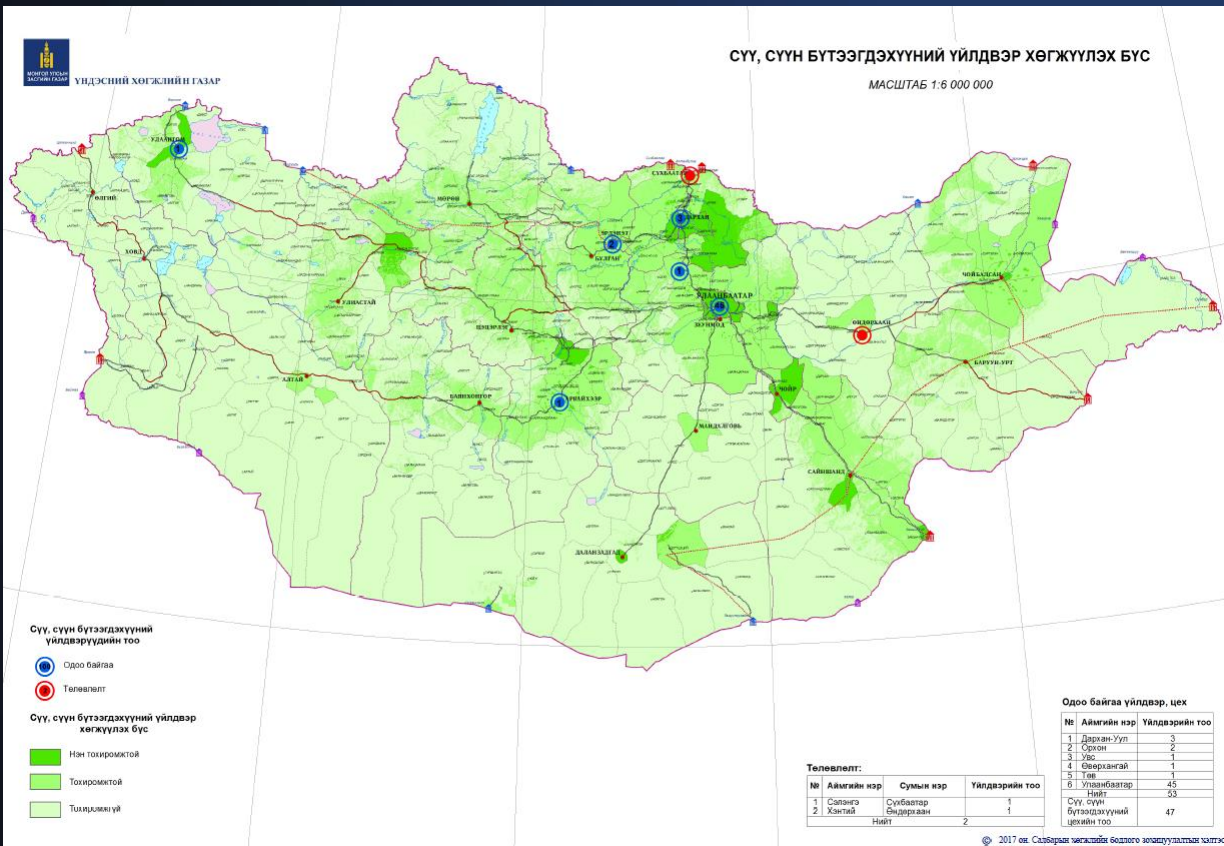

МОНГОЛ УЛСЫН: - МАХ, МАХАН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭР - НООЛУУРАН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭР ХӨГЖҮҮЛЭХ БҮС

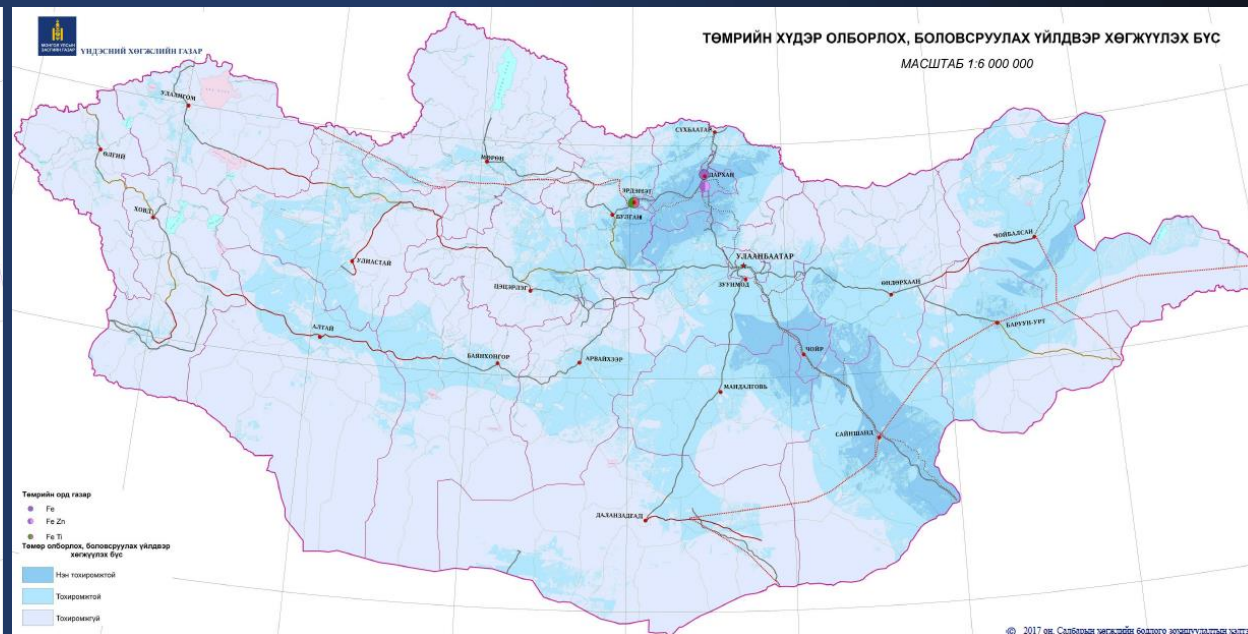
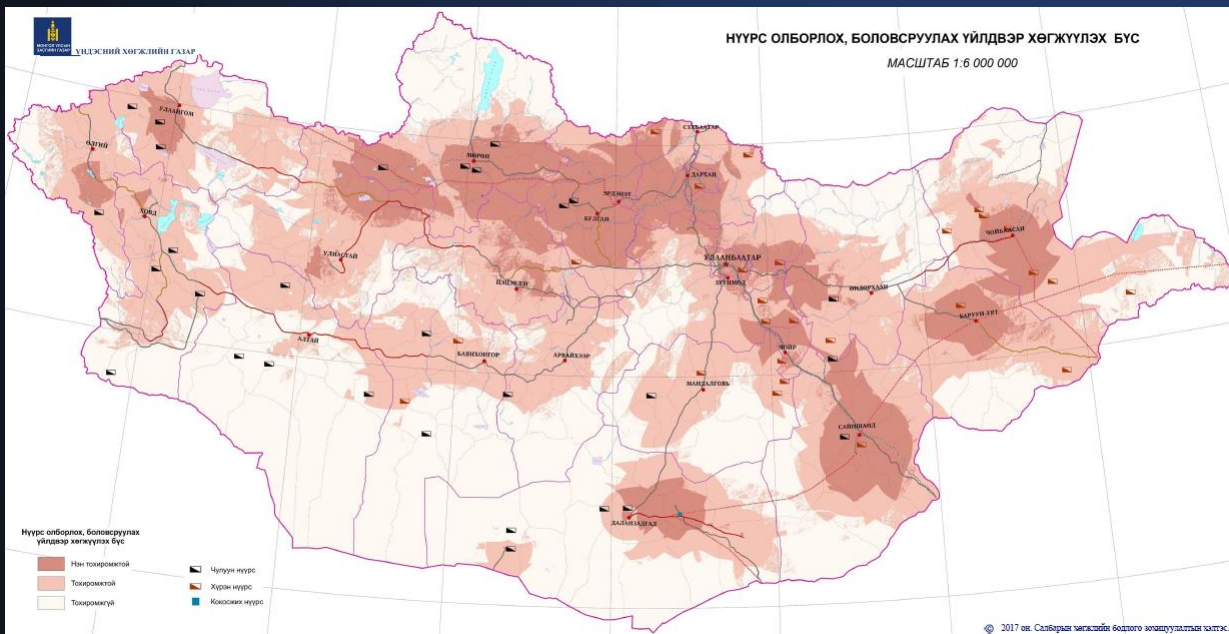

МОНГОЛ УЛСЫН: - СҮҮ, СҮҮН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭР - ҮР ТАРИА БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР ХӨГЖҮҮЛЭХ БҮС

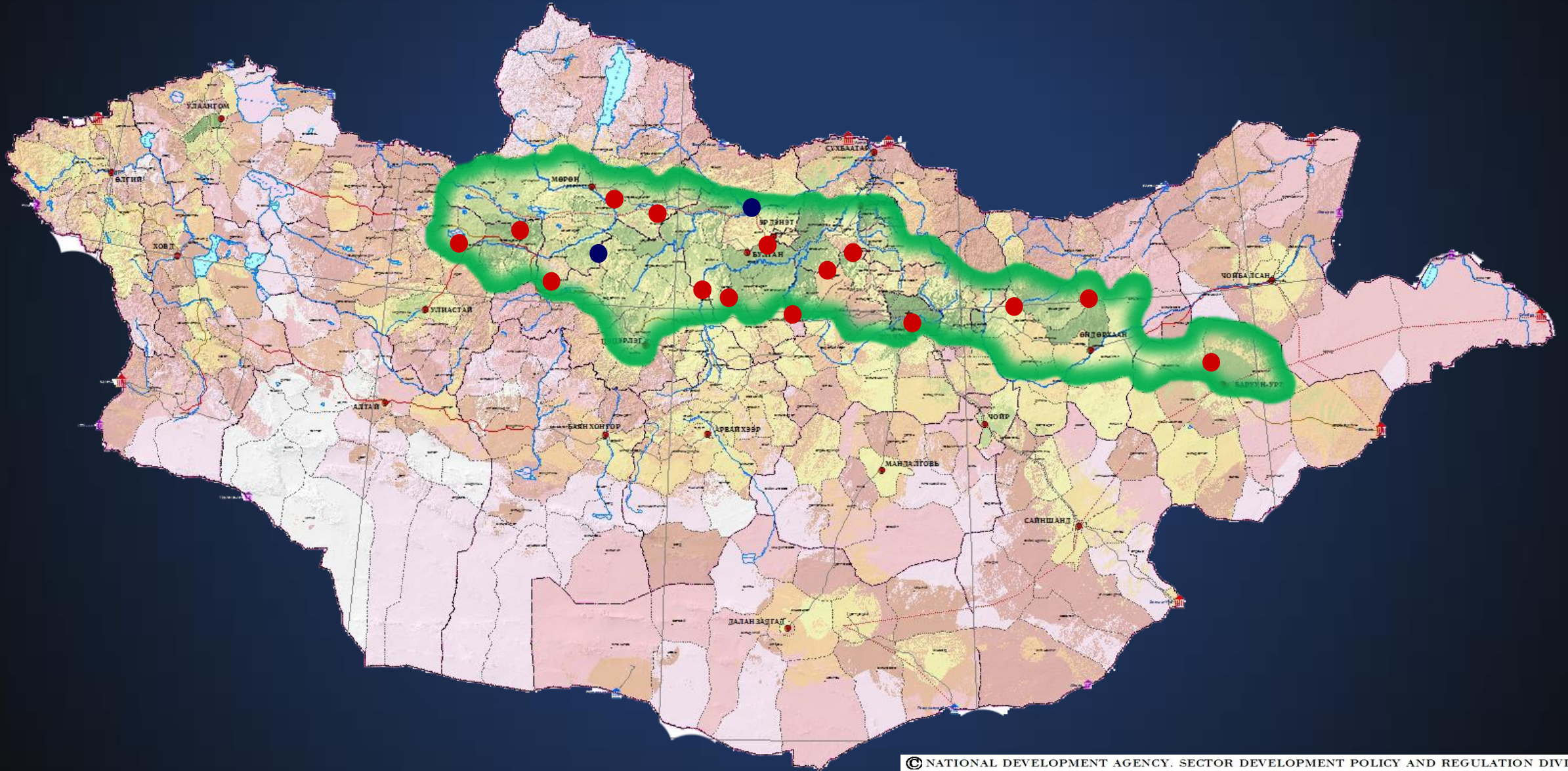

МОНГОЛ УЛСЫН: - НҮҮРС ОЛБОРЛОХ, БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР - ТӨМРИЙН ХҮДЭР ОЛБОРЛОХ, БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭР ХӨГЖҮҮЛЭХ БҮС

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ХӨГЖЛИЙН ХӨНДИЙ

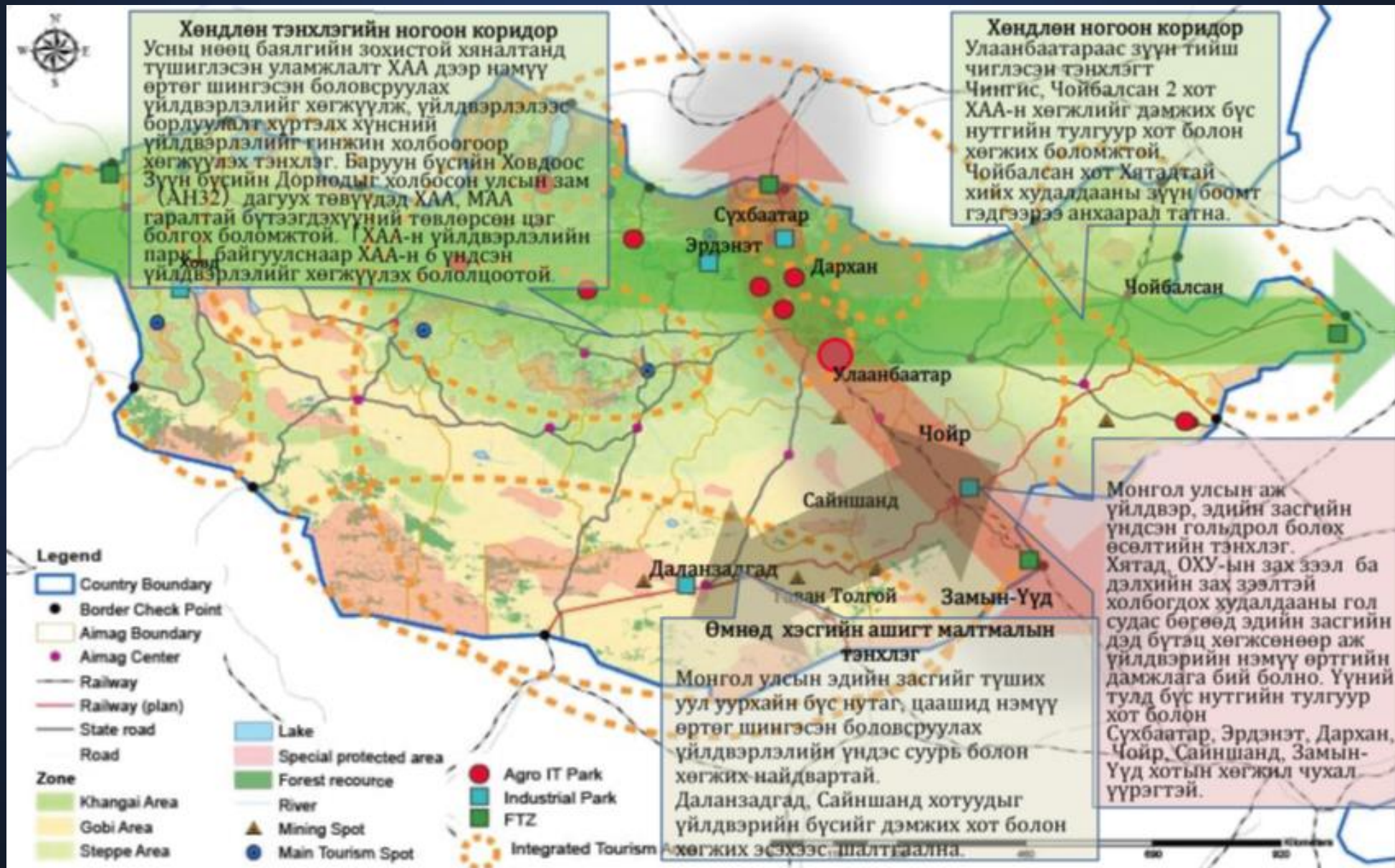

НЭМҮҮ ӨРТГИЙН ГИНЖИН ХОЛБООГ ҮҮСГЭХ ОРОН ЗАЙ

К
Л
С
Т
Е
Р
Л
И
Й
Н
А
С
Т
А
Ч
Л
А
Г

01

Кластерийн санаачилга гаргах

- 1) Ажлын хэсэг байгуулах,
- 2) Сонирхогч талуудыг татан оролцуулах
- 3) Гурван талт харилцааны зарчмыг хэрэгжүүлэх.

02

Кластерийг тодорхойлох

- 1) Кластерийн төрлийг тодорхойлох
- 2) Кластерийн оролцогчдыг тодорхойлох

03

Кластерийг хөгжүүлэх стратеги боловсруулах

- 1) Хөгжлийн стратегийг тодорхойлох
- 2) Стратегийг хэрэгжүүлэх програмыг боловсруулах

04

Кластерийг бүрдүүлэх

- 1) Байгууллагын бүтцийг бүрдүүлэх
- 2) Удирдлагын ажлын нөхцөлийг тодорхойлох
- 3) Шаардлагатай дэмжлэг үзүүлэх

05

Удирдлага, Хяналт –шинжилгээ, үнэлгээ

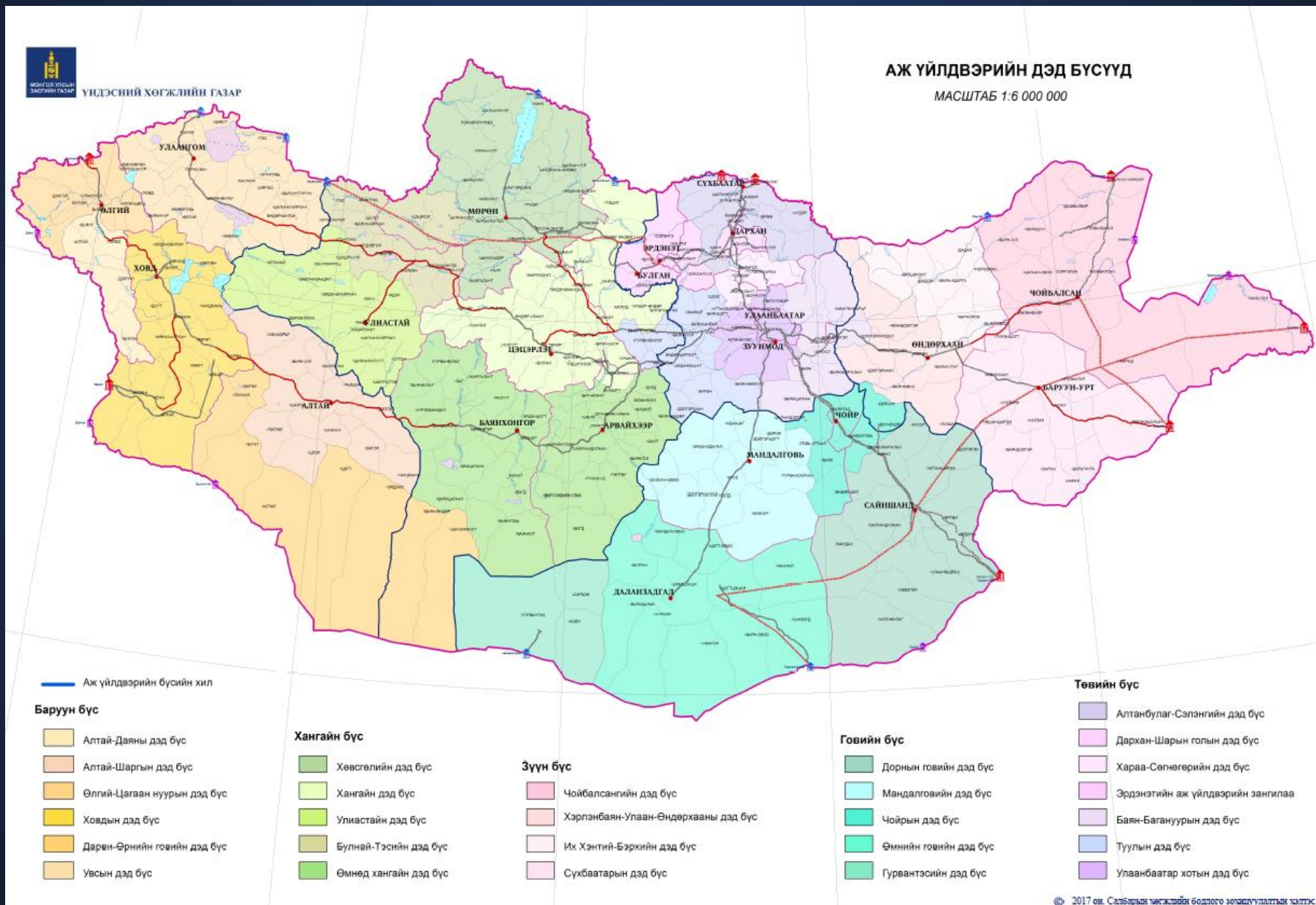
- 1) Удирдлага, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний үе шатанд кластерийг хөгжүүлэх стратегийн болон холбогдох програмын хэрэгжилтийг үнэлнэ.

КЛАСТЕРИЙГ БҮРДҮҮЛЭХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

КЛАСТЕРЫН ТОГТОЛЦОО

ТОХИРОМЖТОЙ БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ МАТРИЦ

Аж үйлдвэрийн салбарын орон зайн горим

Аж үйлдвэрийн бүс		Баруун бүс					Хангайн бүс					Говийн бүс					Говийн бүс					Зүүн бүс						
Аж үйлдвэрийн дэд бүс		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI	XXVII
Аж үйлдвэрийн салбарууд		Алтай-Даян	Өлгий-Цагаан нуур	Ховд	Увс	Дарви-Өрнө говь	Алтай-Шаргын	Булгай-Төв	Улиастайн	Хөвсгөлийн	Хангайн	Өмнөд Хангайн	Эрдэнэтийн	Дархан-Шарын гол	Алтайбулаг-Сэлэнгэ	Улаанбаатар	Хараа-Согногөррийн	Туулын	Баян-Багануурын	Мандалговь	Чойр	Дорнын говь	Өмнийн говь	Гурвантөв	Хэрлэн-Баян-Өлгий	Их хэвтэй-Бэрхийн	Чойбалсангийн	Сүхбаатарын
ХАА-н салбар	Мах, махан бүтээгдэхүүний үйлдвэр	■							■	■	■	■		■	■	■									■		■	
	Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний үйлдвэр												■	■	■	■									■		■	
	Арьс, арьсан бүтээгдэхүүний үйлдвэр	■		■						■	■	■	■													■		■
	Ноос, ноосон бүтээгдэхүүний үйлдвэр	■	■										■														■	
	Ноолуур, ноолууран бүтээгдэхүүний үйлдвэр		■	■			■			■	■	■														■		■
	Үр тариа, тэжээлийн ургамлын үйлдвэр	■				■							■								■	■	■	■	■		■	
	Төмс, хүнсний ногооны үйлдвэр	■		■									■		■	■	■	■								■		■
	Жимс, жимсгэнэ, ус ундааны үйлдвэр			■	■					■	■				■	■										■		■
Аялал жуулчлал	■	■	■	■	■	■			■	■															■	■		■
Мод, модон бүтээгдэхүүн үйлдвэр												■		■	■	■										■		■
Уул уурхайн боловсруулах үйлдвэр	Нүүрс-химийн үйлдвэр	■			■				■	■							■	■	■			■	■			■		■
	Кокс-химийн үйлдвэр				■									■	■				■			■	■			■		■
	Газрын тосны бүтээгдэхүүн боловсруулах үйлдвэр			■										■	■				■			■	■			■		■
	Хар төмөрлөг, түүний дэмжих үйлдвэрүүд			■									■	■								■	■			■		■
	Өнгөт төмөрлөг, түүний дэмжих үйлдвэрүүд			■			■						■	■							■	■				■		■
	Барилгын материалын үйлдвэр			■				■	■	■	■	■	■	■	■					■		■	■			■		■
	Машина байгууламж, метал хийцийн үйлдвэр												■	■												■		■
	Химийн үйлдвэр												■	■								■	■			■		■
Аж үйлдвэрийн парк	■	■	■	■	■	■		■			■	■	■	■	■	■	■	■			■	■			■		■	

ТАНИХ ТЭМДЭГ	■	Хөрөнгө оруулалтыг ихээр нэмэгдүүлэх
	■	Хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх
	■	Хөрөнгө оруулалтыг зохистой түвшинд барих
	■	Хөрөнгө оруулалтыг хязгаарлах

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД БАЯРЛАЛАА

САЛБАРЫН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО
ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ХЭЛТСИЙН ДАРГА
Д.ЭРДЭНЭБАЯР
erdenebayar.d@nda.gov.mn